

AKTUALITĀTES SIEVIEŠU UN VĪRIEŠU VIENLĪDZĪGU TIESĪBU UN IESPĒJU VEICINĀŠANĀ

J Ū N I J S 2 0 2 6

Labklājības ministrija

Iespējas

No 11. jūlija līdz 15. augustam, **Labklājības ministrijas kampaņas “Nolaid sliekšni” pieredzes teltis** būs sastopama pasākumos visā Latvijā. Teltī apmeklētājus gaidīs sajūtu stacijas, virtuālā realitāte un citi uzdevumi, kas ļaus ar ķermeni un maņām izjust, ar kādām grūtībām daudzi cilvēki saskaras ikdienā. Tuvākie pasākumi gaidāmi 18. jūlijā Tukuma parka svētkos, 25. jūlijā Valmieras pilsētas svētkos, 1. augustā Rīgas Kreisā krasta svētkos.

Programmas **“Pilsoņi, vienlīdzība, tiesības un vērtības” 3. pīlāra “Daphne”** ietvaros (CERV-2026-DAPHNE) ir izsludināts projektu konkurss ar dzimumu saistītas vardarbības un vardarbības pret bērniem novēršanai un apkarošanai. **2026. gadā ir noteiktas 5 prioritātes**, starp kurām ir arī atbalsts pilsoniskās sabiedrības organizācijām, cietušo atbalsta pasākumi, ar dzimumu saistītas vardarbības novēršanas pasākumi. **Pieteikumu iesniegšanas termiņš ir 3. novembris**, un septembra sākumā gaidāms tiešsaistes pasākums interesentiem.

Latvijā

Jūnija sākumā pieredzes apmaiņas vizītē **Latvijā viesojās delegācija no Uzbekistānas**, Centra MARTA īstenotā projekta “Sieviešu konsultatīvo grupu un valsts pakalpojumu centru kapacitātes stiprināšana Uzbekistānā: vajadzību izpēte, apmācības un pieredzes apmaiņa Latvijā” ietvaros. Delegācijai bija iespēja iepazīties ar dažādu publiskās pārvaldes iestāžu un nevalstiskā sektora pārstāvju darbu, īpaši pievēršot uzmanību pakalpojumu pielāgošanai cilvēku vajadzībām.

Latvijas Sieviešu nevalstisko organizāciju sadarbības tīkls (LSOST) noslēdzis darbu pie jauna digitālā atbalsta rīka, kas paredzēts vardarbībā cietušajām personām un tiem, kuri meklē informāciju par palīdzības iespējām. **Sarunbots latviešu un angļu valodā** izstrādāts, lai vienkāršā un saprotamā veidā sniegtu sākotnēju informāciju par to, kur vērsties pēc palīdzības, kā atpazīt vardarbības pazīmes, kādi atbalsta pakalpojumi ir pieejami un kā rīkoties situācijās, kad cilvēks jūtas apdraudēts vai nezina, ar ko sākt.

Pēc nodarbības jaunajiem tēviem, **biedrība “Tēvi” apkopojusi gūtās atziņas publikācijā**, raksturojot izaicinājumus ģimenēs ienākot bērnam. Diskutējot par to, kā tēviem pilnvērtīgi uzņemties savu jauno lomu un atrast līdzsvaru ikdienas dzīvē, secināts, ka jaundzimušais ir sava veida krīze ģimenē. Lai šo krīzi veiksmīgi izdzīvotu un tā neklūtu tikai par nastu, nepieciešams ļaut tēvam ne tikai būt asistentam, kas palīdz jaunajai mātei, bet gan būt pilnvērtīgam partnerim ģimenē ar pienākumiem un atbalstu.

Dibināta sieviešu organizācija civilās drošības, aizsardzības un noturības stiprināšanai **“Sievietes aizsardzībai “Skudras”**. Biedrība plāno rīkot apmācības un sagatavot sievietes visā Latvijā krīzes situācijām, gan militāru iebrukumu, gan arī citiem notikumiem. Sagatavotās sievietes prātīs palīdzēt ne tikai sev, bet arī apkārtējiem, apgūstot pirmās medicīniskās palīdzības un civilās aizsardzības praktiskās un organizatoriskās prasmes.

Noslēgusies biedrības “Papardes zieds” **informatīvā kampaņa “Lai vai kas – runā!”**, kas divu mēnešu garumā aicināja atklāti runāt par seksuālo un reproduktīvo veselību. Kampaņas mērķis bija mazināt aizspriedumus un neziņu par jautājumiem, kas saistīti ar jauniešu veselību un attiecībām, iesaistot gan pašus jauniešus, gan viņu vecākus un pedagogus. Dažādos pasākumos īpaši pievērsta uzmanību četriem savstarpēji saistītiem seksuālās un reproduktīvās veselības aspektiem: ķermenim, attiecībām, drošībai un veselībai.

“Satori” raidierakstu sērijā “Pēlēkā zona” jūnijā publicētas vairākas sarunas par dzimumu lomām un identitātes meklēšanu – par **vīrietības krīzi** sarunājās sociālantropologs Jānis Šabanovs un hiphopa mākslinieks Ernests Galenieks, par **dzimtes identitāti, valodu un stereotipiem** sarunājās aktīvists un datu analītiķis Eli Zobens un drag māksliniece Vencheska Baltique. Raidierakstus vada “Satori” redaktori Agnese Radziņa un Igors Gubenko.

Biedrības “Tēvi” raidierakstā valdes loceklis Gatis Smidrovskis sarunājās ar mācītāju Elmāru Pļaviņu. NBS vecāko ekspertu starptautiski militāri reliģiskos jautājumos. Starp sarunas tēmām ir jautājumi par to, kā runāt par savām problēmām, kā disciplīna, atbildība un fiziska piepūle palīdz jauniešiem pieaugt, un vai jaunietis ar sarežģītu uzvedību var izaugt par labu aizstāvi un paraugu citiem.

Latvijas SOS Bērnu ciematu asociācija sadarbībā ar Rīgas valstspilsētas pašvaldības Labklājības departamentu izveidojusi **atbalsta programmu “Mammu palīgi” sievietēm ar diagnosticētu pēcdzemdību depresiju.** Palīgi sniedz praktisku un emocionālu atbalstu sievietēm, nodrošinot iespēju parūpēties pašām par sevi vai vienkārši nejusties vienām ar rūpēm.

Pilotprojektā veidos pašaprūpes komplektu, ko izdalīt sievietēm, kuras saskārušās ar krūts vēža diagnozi. Lai uzlabotu sieviešu pašsajūtu un uzmundrinātu izaicinošajā onkoloģiskās ārstēšanas laikā, komplektos plānots iekļaut dažādus higiēnas un kosmētikas produktus, kas varētu būt noderīgi un atvieglot ikdienu. Pilotprojekta iniciatori uzsver, ka komplekti nav domāti, lai noslēptu diagnozi, bet gan lai atvieglotu rūpes par sevi, kas ārstēšanās laikā var būt liels izaicinājums gan praktiski, gan emocionāli.

Biedrības Centrs MARTA organizētajā apmaiņā **jaunieši no Latvijas, Itālijas un Ungārijas nedēļas laikā mācījās un diskutēja par cieņpilnām, veselīgām, vērtīgām savstarpējām attiecībām.** Apmaiņa veidoja drošu vidi, kur jauniešiem apspriest sarežģītas situācijas, izvērtēt riskus un ieguvumus, kā arī satikt vienam otru un apmainīties ar dažādām kulturālajām pieredzēm.

AKTUALITĀTES SIEVIEŠU UN VĪRIEŠU VIENLĪDZĪGU TIESĪBU UN IESPĒJU VEICINĀŠANĀ

J Ū N I J S 2 0 2 6

Labklājības ministrija

Eiropā un pasaulē

Eiropas Savienības Padome apstiprinājusi **secinājumus un rekomendācijas kibervardarbības pret meitenēm novēršanai un apkarošanai**. Secinājumi balstīti **Eiropas Dzimumu līdztiesības institūta (EIGE) ziņojumā**, saistībā ar Pekinas Rīcības platformas īstenošanas pārskatu, un aicina uz konkrētām rīcībām, tai skaitā atbalstu cietušajiem, vecākiem un pedagogiem, nopietnu prevenci un tehnisko apmācību.

EIGE rakstā argumentē par **piekrišanā balstītu pieeju seksuālās vardarbības ierobežošanā visā Eiropā**. Izmantojot Īrijas piemēru, iespējams novērot šādas pieejas efektivitāti un praktiskos ierobežojumus, kā arī vērtēt sabiedrības attieksmi un attieksmes maiņu.

Lielbritānijas organizācija **“Cancer Research UK” ziņo**, ka **jaunākajā pētījumā** par cilvēka papilomas vīrusa (HPV) vakcīnas ietekmi, secināts, ka vakcīna samazina dzemdes kakla vēža risku līdz minimālajam. Lielbritānijā HPV vakcīnas bez maksas ir pieejamas kopš 2008. gada, un šis ir bijis pirmais plaša apmēra pētījums par vakcīnu ietekmi.

Eiropas Padomes Ministru komitejas **rekomendācijā CM/Rec(2026)9** pievērsta uzmanība orgānu donoru un transplantācijas dzimumu atšķirībām, un iespējamo ietekmi uz transplantu veiksmi un saņēmēju veselību. Rekomendācijā aicina ņemt vērā orgānu izmēru un citu bioloģisko, kā arī sociālo un kulturālo ietekmi, kas var radīt sarežģījumus pacientiem.

Centrs “Equimundo” publicējis ziņojumu **“Amerikas tēvu stāvoklis”** (*Equimundo’s State of America’s Fathers*), kurā apskatīti izaicinājumi un vispārējais stāvoklis tēviem ASV. Pētījumā noskaidrojies, ka visvairāk tēvus uztrauc spēja parūpēties par ģimeni finansiāli, mentālās veselības izaicinājumi, kā arī vientulības un atbalsta trūkuma sajūta. Ziņojumā vērsta uzmanība uz šiem un citiem izaicinājumiem, kā arī piedāvāti risinājumi un rīcības, kas situāciju ilgtermiņā uzlabotu.

Pasaules ekonomikas foruma (World Economic Forum) ziņojums analizē dzimumu līdzsvaru augstākās vadības pozīcijās dažādās nozarēs, pašreizējo progresu un faktorus, kas to ietekmē. Ziņojumā arī iezīmēti risinājumi dzimumu līdzsvara nodrošināšanai, ietverot rīcības gan līderības definēšanas maiņai, gan arī karjeras izaugsmes un apmācības uzlabošanai.